

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Administracji Publicznej

KAP.410.006.04.2020

Pan
Jerzy Szczupak
Burmistrz Przemkowa
Plac Wolności 25
59-170 Przemków

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/007 - Działalność organów administracji publicznej dotycząca podtrzymywania tożsamości kulturowej i językowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Przemkowie ¹ Plac Wolności 25, 59-170 Przemków
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jerzy Szczupak, Burmistrz Przemkowa od 8 grudnia 2014 r. ²
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Zapewnienie warunków, w tym finansowych, umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości kulturowej i językowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym.2. Realizacja zadań dotyczących podtrzymywania tożsamości kulturowej i językowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2018 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych 11 grudnia 2020 r. (w tym z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie, jeśli miały wpływ na kontrolowaną działalność).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Administracji Publicznej
Kontroler	Mariusz Czarnecki, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KAP/88/2020 z 2 października 2020 r.

(akta kontroli str.1-2)

¹ Dalej: Urząd.

² Dalej: Burmistrz.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2018–2020 Gmina Przemków zapewniła warunki, w tym finansowe umożliwiające podtrzymywanie poczucia tożsamości kulturowej i językowej łemkowskiej oraz romskiej mniejszości etnicznej.

Gmina za pośrednictwem Przemkowskiego Ośrodka Kultury i Biblioteki w Przemkowie⁵ podejmowała działania na rzecz zachowania i rozwoju tożsamości kulturowej mniejszości, polegające na wsparciu finansowym i organizacyjnym działalności zespołów mniejszości etnicznych, organizacji cyklicznych spotkań z kulturą łemkowską oraz druku publikacji dotyczących mniejszości. W latach 2018–2020 Gmina zapewniła dzieciom i młodzieży mniejszości łemkowskiej możliwość nauki własnego języka, historii i kultury, w tym w okresie zdalnego nauczania spowodowanego epidemią COVID-19. W przypadku uczniów należących do mniejszości romskiej, Gmina za pośrednictwem jednostek oświatowych, zapewniła wsparcie uczniom z trudnościami edukacyjnymi i wychowawczymi. W wyniku konkursów przeprowadzonych przez Urząd, w latach 2018–2020 organizacje reprezentujące mniejszości otrzymały wsparcie na realizację trzech zadań, o łącznej wartości 14,0 tys. zł.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały m.in. na:

- niewywiązaniu się przez Gminę z obowiązku weryfikacji danych dotyczących liczby uczniów mniejszości narodowych i etnicznych wprowadzonych do Systemu Informacji Oświatowej⁶, w sposób określony art. 50 ust. 4 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej⁷. Skutkowało to zawyżeniem dochodów z przyznanej Gminie na 2018 r. i 2019 r. części oświatowej subwencji ogólnej o 22 318,37 zł⁸;
- przyjęciu w zarządzeniach Burmistrza⁹ wzorów planu finansowego instytucji kultury niezawierających wszystkich elementów wymienionych w art. 31 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁰, w związku z art. 27 ust. 4 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej¹¹. Skutkowało to sporządzeniem przez POKiB planów finansowych na lata 2018–2020 bez wyodrębnienia stanu należności i zobowiązań oraz stanu środków pieniężnych na początek i koniec roku;
- niezamknięciu do listopada 2020 r.¹² ksiąg rachunkowych POKiB za rok 2019. Było to niezgodne z art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹³;
- nieogłoszeniu wyników konkursu zorganizowanego w 2018 r. oraz nieogłoszeniu w siedzibie Urzędu wyników konkursu w 2019 r. Było to

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: Ośrodek Kultury lub POKiB.

⁶ Dalej: SIO.

⁷ Dz. U. z 2019 r. poz. 1942, ze zm., dalej: ustawa o systemie informacji oświatowej.

⁸ Kwota oszacowana przez kontrolera na podstawie dokumentacji dostępnej w Urzędzie.

⁹ Nr 160/17 z 4 października 2017 r., nr 128/18 z 25 września 2018 r., nr 114/19 z dnia 5 września 2019 r., nr 100/20 z 31 sierpnia 2020 r.

¹⁰ Dz. U. z 2019 r. poz. 869, ze zm., dalej: ufp.

¹¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 194, dalej: uopdk.

¹² Prowadzenie ksiąg rachunkowych powierzono Urzędowi w drodze porozumienia z 13 października 2016 r. zawartego pomiędzy Burmistrzem a Dyrektorem POKiB, dalej: porozumienie z 13 października 2016 r.

¹³ Dz. U. z 2019 r. poz. 351, ze zm., dalej: ustawa o rachunkowości.

niezgodne z art. 15 ust. 2j ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹⁴, w związku z art. 13 ust. 3 tej ustawy.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR 1. **Zapewnienie warunków, w tym finansowych, umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości kulturowej i językowej mniejszości etnicznych**

Opis stanu faktycznego

1.1. Według stanu na dzień 30 czerwca 2020 r. Gmina liczyła 8 125 mieszkańców¹⁶. Prowadzone w Urzędzie zbiory danych ewidencji ludności nie obejmowały informacji o przynależności narodowej i etnicznej mieszkańców Gminy. Według danych pochodzących z Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2002 r.¹⁷, Gmina liczyła 8 967 mieszkańców, z których 437 (4,9%) deklaroowało narodowość łemkowską, 44 (0,5%) ukraińską i 12 (0,1%) romską.

Według stanu na dzień 30 czerwca 2020 r. w Gminie obowiązkiem szkolnym było objętych 782 uczniów, w tym 39¹⁸ (5,0%) uczniów należących do łemkowskiej mniejszości etnicznej.

Według stanu na dzień 30 czerwca 2020 r. w SIO nie było wykazanych uczniów ukraińskiej mniejszości narodowej i romskiej mniejszości etnicznej.

(akta kontroli str. 11, 42, 55, płyta CD2 poz. 72-74)

1.2. Statut Gminy oraz Regulamin organizacyjny Urzędu, obowiązujące w latach 2018–2020¹⁹, nie zawierały rozwiązań organizacyjnych dotyczących realizacji zadań na rzecz łemkowskiej oraz romskiej mniejszości etnicznej. W strukturze Urzędu nie wyznaczono komórki organizacyjnej odpowiedzialnej wyłącznie za realizację tych zadań oraz pracownicy Urzędu, w zakresach swoich obowiązków, nie mieli określonych wprost czynności z tego zakresu. Sekretarz Gminy wyjaśnił m.in., że taka organizacja pracy wynika z niewielkiej liczby zadań realizowanych na rzecz mniejszości.

(akta kontroli str. 11, 56, 229, 237, płyta CD1 poz. 72-80)

W latach 2018–2020 pracownicy Urzędu nie uczestniczyli w spotkaniach, konferencjach, szkoleniach z zakresu przeciwdziałania dyskryminacji rasowej, ksenofobii i nietolerancji oraz o tematyce dotyczącej mniejszości etnicznych. Sekretarz Gminy wyjaśnił, iż związane to było z brakiem ofert oraz potrzeb w tym zakresie. (...) *Pracownik, który ma zakresie sprawy z zakresu oświaty realizuje m.in.*

¹⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1057, dalej: udpp.

¹⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁶ Dane z systemu ewidencji ludności Gminy.

¹⁷ Ostatnie, udostępnione przez GUS dane z podziałem na gminy oraz deklarowaną narodowość pochodzą z 2002 r. i dostępne są pod adresem: <https://stat.gov.pl/spisy-powszechne/narodowe-spisy-powszechne/narodowy-spis-powszechny-2002/wyniki-narodowego-spisu-powszechnego-2002-narodowosci-oraz-jezyka/>

¹⁸ Wg danych z SIO, przedłożonych przez Gminę (na podstawie złożonych deklaracji o objęciu nauką języka łemkowskiego): Zespół Szkół – Szkoła Podstawowa Nr 1 w Przemkowie – 22 uczniów, Publiczne Przedszkole Nr 1 w Przemkowie – 17 dzieci.

¹⁹ W okresie od 1 stycznia 2018 r. do 15 października 2020 r. obowiązywał Statut Gminy przyjęty uchwałami Rady Miejskiej nr VII/27/03 z 21 lutego 2003 r. (zmieniony uchwałą nr VIII/38/3 z 21 marca 2003 r., nr XXX/213/09 z 31 marca 2009 r.) i uchwałą nr XLVIII/230/18 Rady z 26 października 2018 r. oraz Regulamin Organizacyjny Urzędu wprowadzony zarządzeniami Burmistrza nr 124/17 z 31 lipca 2017 r., nr 160/18 z 27 listopada 2018 r., nr 178/18 z 17 grudnia 2018 r., nr 183/18 z 31 grudnia 2018 r. (zmieniony zarządzeniem Burmistrza nr 46/19 z 26 kwietnia 2019 r.).

zadania wobec mniejszości wynikające z ustawy o systemie oświaty. Pracownik, który zajmuje się współpracą z organizacjami pozarządowymi zajmuje się również współpracą z organizacjami pozarządowymi mniejszości itd.

(akta kontroli str. 11)

Działania na rzecz podtrzymywania kultury łemkowskiej były realizowane przez POKiB, utworzony przez Gminę 1 grudnia 2016 r.²⁰, w ramach realizacji zadań własnych o charakterze obowiązkowym. Ośrodek wspierał finansowo działalność zespołów mniejszości łemkowskiej oraz był organizatorem wydarzeń artystycznych adresowanych do tej społeczności (*szerzej opisano w pkt 1.8 niniejszego wystąpienia*).

Zadania wynikające z ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty²¹ wykonywały:

- Zespół Szkół im. Ireny Sendler w Przemkowie - Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Janusza Korczaka w Przemkowie²², w której uczniom mniejszości łemkowskiej zorganizowano naukę języka łemkowskiego, kultury i historii łemkowskiej. W Szkole prowadzono również działania mające na celu integrację uczniów mniejszości romskiej ze społecznością szkoły oraz wspierano ich w przypadku wystąpienia trudności edukacyjnych, wychowawczych i mobilizowano do udziału w konkursach i turniejach,
- Publiczne Przedszkole Nr 2, w zakresie organizacji zajęć umożliwiających dzieciom poznawanie kultury i języka łemkowskiego.

W latach objętych kontrolą, w Gminie nie było przypadków likwidacji lub obniżenia stopnia organizacyjnego szkół z językiem mniejszości łemkowskiej oraz nie organizowano międzyszkolnych zespołów nauczania dla uczniów należących do łemkowskiej mniejszości etnicznej.

(akta kontroli str. 12, 14, płyta CD2 poz. 2-71, 169-182, 185-472)

1.3. Gmina nie jest wpisana do *Rejestru gmin, na których obszarze używane są nazwy w języku mniejszości*²³, prowadzonego przez ministra właściwego ds. wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych. W latach 2018–2020 Gmina nie składała do Wojewody Dolnośląskiego²⁴ wniosków w sprawie dodatkowej nazwy miejscowości lub obiektu fizjograficznego w języku mniejszości.

(akta kontroli str. 12, 237)

Gmina nie jest również wpisana do *Urzędowego Rejestru Gmin, w których używany jest język pomocniczy (język mniejszości etnicznej)*²⁵, prowadzonego przez ministra właściwego ds. wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych.

(akta kontroli str. 12, 237)

1.4. Gmina w latach 2018–2020 nie przedstawiła dokumentacji wskazującej na dokonywanie analizy potrzeb mniejszości w zakresie wspierania i ochrony tożsamości kulturowej oraz integracji obywatelskiej i społecznej. Rada Miejska w Przemkowie²⁶ w tym okresie nie podejmowała problematyki dotyczącej

²⁰ Uchwała Rady Miejskiej z dnia 28 lipca 2016 r. nr XXII/103/16.

²¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1327, dalej: ustawa o systemie oświaty.

²² Dalej: Szkoła Podstawowa.

²³ Rejestr dostępny pod adresem:

<http://mniejszosci.narodowe.mswia.gov.pl/download/86/20038/ListagminwpisanychdoRejestrugminnaktorychobszarzeuzywanesanazwywjezykumniejszosc.pdf>

²⁴ Dalej: Wojewoda.

²⁵ Rejestr dostępny jest pod adresem:

<http://mniejszosci.narodowe.mswia.gov.pl/download/86/15331/UrzedowyRejestrGmin-jezpom-17III14.pdf>

²⁶ Dalej: Rada Miejska.

mniejszości etnicznych i nie przyjmowała lokalnych programów obejmujących łemkowską i romską mniejszość etniczną.

Sekretarz Gminy wyjaśnił, że nie opracowano odrębnego dokumentu zawierającego analizę potrzeb mniejszości łemkowskiej oraz romskiej, jednak zadania dotyczące mniejszości etnicznych są przez Gminę realizowane. Zdaniem Sekretarza przykładem podjęcia działania przez Gminę jest zamieszczenie w przygotowywanych programach współpracy z organizacjami pozarządowymi zapisów dotyczących realizacji zadań publicznych polegających na aktywizacji i włączania mniejszości w życie społeczne i kulturalne Gminy²⁷. Wg Sekretarza, przygotowanie tych programów poprzedzone było analizą potrzeb mniejszości łemkowskiej oraz romskiej w zakresie wspierania i ochrony tożsamości kulturowej i integracji mniejszości.

(akta kontroli str. 12-13, 42, 225, płyta CD1 poz. 68-71)

1.5. Dochody Gminy z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej, wyniosły: 6 448,0 tys. zł w 2018 r., 6 837,9 tys. zł w 2019 r. i 5 580,0 tys. zł w 2020 r.²⁸, w tym dodatkowa kwota naliczona wagami dla uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych (dalej: wagi dla mniejszości) wyniosła odpowiednio: 214,0 tys. zł, 241,0 tys. zł i 181,0 tys. zł.

Z danych przekazanych przez Gminę wynika, że w latach 2018-2020 Szkole Podstawowej przekazano powyższe, pełne kwoty uzyskane w związku ze zwiększeniem części oświatowej subwencji ogólnej.

Liczba uczniów w Szkole Podstawowej w badanym okresie wynosiła:

- 425 uczniów w 2018 r, w tym 29 (6,8%) należących do mniejszości etnicznych łemkowskiej (21) i romskiej (8),
- 386 uczniów w 2019 r., w tym 31 (8%) należących do mniejszości etnicznych łemkowskiej (23) i romskiej (8),
- 425 uczniów w 2020 r. (wg stanu na 30 września), w tym 22 (5,2%) należących do mniejszości etnicznych łemkowskiej.

Średnioroczne wydatki na jednego ucznia wynosiły 10,3 tys. zł w 2018 r., 11,2 tys. zł w 2019 r. i 9,6 tys. zł do 30 września 2020 r. W Gminie Przemków w latach 2018–2020 nie dokonywano kalkulacji kosztów kształcenia uczniów mniejszości etnicznych i Gmina nie ma wiedzy o wysokości wydatków jednostek oświatowych na nauczanie uczniów mniejszości.

Dyrektorzy jednostek oświatowych w latach 2018-2020 nie składali wniosków o przyznanie dodatkowych godzin na zajęcia dla uczniów mniejszości.

W okresie objętym kontrolą, w Gminie Przemków nie były prowadzone niepubliczne szkoły prowadzące zajęcia dla uczniów mniejszości etnicznych.

(akta kontroli str. 11-16, 55-56, 159, 169, 180-181, 191-192, 235-236, płyta CD2 poz. 1, 145-168)

1.6. W Urzędzie, w latach 2018-2020 wprowadzono wypełnianie obowiązku określony w art. 50 ust. 2-5 ustawy o systemie informacji oświatowej, dotyczący weryfikacji danych m.in. odnośnie liczby uczniów i etatów nauczycielskich zgromadzonych w SIO, jednak weryfikacja ta nie obejmowała sprawdzenia poprawności danych uczniów należących do mniejszości etnicznych. Kontrola NIK wykazała, że błędnie zweryfikowano dane w zakresie liczby uczniów mniejszości etnicznych wykazanych

²⁷ § 3 pkt 11 uchwały nr XI/80/19 Rady Miejskiej z 28 listopada 2019 r. w sprawie przyjęcia „Programu współpracy Gminy Przemków z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na 2020 rok”.

²⁸ Wg stanu na dzień 30 września 2020 r.

w Szkole Podstawowej w roku szkolnym 2017/2018 i 2018/2019 (szerzej w pkt 1 sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 12, 150-154, płyta CD1 poz. 1-67, płyta CD2 poz. 75-141)

1.7. Burmistrz zgodnie z art. 11 ust. 7 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe²⁹ przedstawiał Radzie Miejskiej informacje o stanie realizacji zadań oświatowych za rok szkolny 2017/2018, 2018/2019 i 2019/2020. Informacje za rok szkolny 2017/2018 i 2018/2019 zawierały dane o organizacji jednostek oświatowych, wynikach egzaminów, realizowanych programach oraz osiągnięciach uczniów, natomiast nie przedstawiały działań podejmowanych na rzecz uczniów należących do mniejszości, ponieważ, jak wyjaśnił Sekretarz Gminy, Rada Miejska nie wymagała takich informacji. Informacja za rok 2019/2020 zawierała dane o wspieraniu mniejszości w zakresie nauki języka łemkowskiego bez wskazania liczby uczniów mniejszości objętych tą formą nauczania oraz utworzonej liczbie oddziałów.

(akta kontroli str. 13, 169, płyta CD2 poz. 142-144, CD5 poz. 1-4)

1.8. POKiB w okresie objętym kontrolą podejmował działania na rzecz kultury mniejszości łemkowskiej polegające m.in. na wspieraniu finansowym i organizacyjnym działalności zespołów łemkowskich działających na terenie Gminy tj. *Sestry Boczniewicz, Zespołu Pieśni i Tańca Łastiwoczka*, cyklicznych wydarzeń pn. *Spotkań Trzech Pokoleń z Kulturą Łemkowską* oraz druku publikacji pt. *Parafia Prawosławna pw. św. Archanioła Michała w Przemkowie w latach 1949-2019*.

Urząd na funkcjonowanie POKiB przekazał z budżetu Gminy środki w formie dotacji podmiotowej w wysokości 986,9 tys. zł w 2018 r., 747,7 tys. zł w 2019 r., 709 tys. zł wg stanu na 30 września 2020 r. W zakresie sprawowanej kontroli nad POKiB, Sekretarz Gminy wyjaśnił, iż kontrola (...) *odbywa się w ramach sprawozdawczości budżetowej oraz doraźnych kontroli, jeśli są zapisane w planie kontroli wewnętrznych Urzędu*³⁰.

W toku kontroli m.in. ustalono, że Burmistrz³¹ wydał zarządzenia w sprawie opracowania materiałów planistycznych do projektu budżetu Gminy Przemków na rok 2018, 2019, 2020 i 2021, w których zawarto wzory planu finansowego dla instytucji kultury na dany rok. Wzory te nie zawierały wszystkich elementów planu finansowego wymienionych w art. 31 ufp, w związku z art. 27 ust. 4 uopdk, tj. nie uwzględniały danych dotyczących stanu należności i zobowiązań oraz środków pieniężnych na początek i koniec danego roku (szerzej w pkt 2 sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 12, 14, 137, 159, 169-170, 179, 238-298, płyta CD3 poz. 2-6, płyta CD4 poz. 1-25)

Ponadto ustalono, że księgi rachunkowe za 2019 r. POKiB zostały ostatecznie zamknięte przez pracownika Referatu Usług Wspólnych Urzędu³², dopiero w listopadzie 2020 r., co było niezgodne z art. 12 ust. 4 ustawy o rachunkowości (szerzej w pkt 3 sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 185-186, 196-222)

1.9. Na terenie Gminy działały dwa stowarzyszenia realizujące zadania na rzecz łemkowskiej i romskiej mniejszości etnicznej³³, tj. Koło Stowarzyszenia Łemków w Przemkowie³⁴ i Stowarzyszenie Romów w Przemkowie³⁵.

²⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 910, ze zm., dalej: Prawo oświatowe.

³⁰ W toku kontroli ustalono, że w latach 2018 – 2020 Urząd nie wykonał kontroli POKiB.

³¹ Dalej: Burmistrz.

³² Dalej: RUN.

³³ Na podstawie danych Urzędu.

³⁴ Dalej: Stowarzyszenie Łemków.

Stosownie do art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym³⁶ oraz art. 5a ust. 1 udpp, Rada Miejska uchwaliła *Program współpracy Gminy Przemków z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie*, na 2018 r. - 16 listopada 2017 r., na 2019 r. – 31 grudnia 2018 r., na 2020 r. – 28 listopada 2019 r. Głównym celem ww. programów było stwarzanie warunków dla rozwoju obywatelskiej aktywności i odpowiedzialności oraz budowy społeczeństwa obywatelskiego na poziomie lokalnym poprzez stworzenie możliwości do uczestnictwa w życiu publicznym. Natomiast jednym z zadań priorytetowych kierowanych do mniejszości etnicznych była aktywizacja i włączanie mniejszości narodowych i etnicznych w życie społeczne i kulturalne Gminy. Gmina, na podstawie tych programów, zlecała zadania publiczne w drodze otwartych konkursów ofert. W 2018 r. i 2019 r. przeprowadzono dwa konkursy (po jednym w każdym roku) na wsparcie realizacji zadania publicznego w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, w wyniku których wyłoniono do realizacji zadania na rzecz mniejszości etnicznych - romskiej oraz lemkowej (szerzej opisano w pkt 2.1 niniejszego wystąpienia). W 2020 r. Gmina nie ogłaszała konkursu z uwagi na zagrożenie epidemią COVID-19.

(akta kontroli str. 12, 15, 42-43, 56, 159, płyta CD1 poz. 68-71)

1.10. Gmina, na wniosek Pełnomocnika Wojewody Dolnośląskiego do spraw mniejszości narodowych i etnicznych (z dnia 14 stycznia i 21 września 2020 r.), poinformowała o dobrej współpracy z organizacjami mniejszości, a także o braku zatrudnienia asystentów edukacji romskiej oraz braku skarg dotyczących mniejszości.

(akta kontroli str. 12-13, 42, 56, płyta CD1 poz. 81-86)

1.11. W wyniku kontroli nie stwierdzono, aby latach objętych kontrolą, do Urzędu wpłynęły informacje o zdarzeniach związanych z dyskryminacją, wynikającą z przynależności do lemkowej lub romskiej mniejszości etnicznej.

(akta kontroli str. 12-13)

1.12. Gmina nie sporządzała informacji o sytuacji mniejszości narodowych i o działaniach podejmowanych na ich rzecz, o której art. 31 ust. 1 ustawy o mniejszościach, gdyż, jak wyjaśnił Sekretarz Gminy, minister właściwy ds. wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych nie występował z wnioskami o takie informacje.

(akta kontroli str. 12-13)

1.13. W związku z wprowadzeniem w 2020 r. na obszarze Polski stanu epidemii, w związku z wirusem SARS-CoV-2, Gmina podjęła działania zapewniające uczniom, w tym należącym do mniejszości warunki do nauki w formie zdalnej. W ramach *Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 Osi Priorytetowej nr 1 „Powszechny dostęp do szybkiego Internetu” działania 1.1: „Wyeliminowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego Internetu o wysokich przepustowościach”* realizowano projekty grantowe pn.:

- *zdalna Szkoła – wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego.* W dniu 7 kwietnia 2020 r. zawarto umowę z Centrum Projektów Polska Cyfrowa (dalej: CPPC), na podstawie której Gmina otrzymała dofinansowanie w wysokości 59 547 zł na zakup 23 komputerów przenośnych. W dniu 6 kwietnia 2020 r. m.in. 12 komputerów zostało przekazanych do Szkoły

³⁵ Dalej: Stowarzyszenie Romów.

³⁶ Dz. U. z 2020 r. poz. 713, ze zm.

Podstawowej Nr 1 (przekazano osiem komputerów uczniom i cztery nauczycielom),

- *zdalna Szkoła+* w ramach *Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej*. W dniu 1 czerwca 2020 r. zawarto umowę z CPPC, na podstawie której Gmina otrzymała dofinansowanie w wysokości 54 975 zł na zakup 25 komputerów przenośnych. W dniu 26 czerwca 2020 r. m.in. 13 komputerów zostało przekazanych do Szkoły Podstawowej Nr 1 (przekazano 11 komputerów uczniom, w tym 10 uczniom z rodzin wielodzietnych 3+ i dwa nauczycielom).

(akta kontroli str. 11-13, 56, 169, płyta CD5 poz. 5-7)

Kontrola NIK nie stwierdziła, aby dyrektorzy szkół, w latach 2018–2020, w tym w okresie pandemii COVID-19 przekazywali organowi prowadzącemu informacje wskazujące na trudności z organizacją nauczania dzieci i młodzieży należących do mniejszości etnicznych.

(akta kontroli str. 12-13)

1.14. W kontrolowanym okresie do Urzędu nie wniesiono skarg dotyczących poszanowania praw mniejszości łemkowskiej lub romskiej lub zadań realizowanych na rzecz mniejszości.

(akta kontroli str. 227-228)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W latach 2018-2020 Gmina nie zweryfikowała danych dotyczących liczby uczniów mniejszości wprowadzonych do SIO przez dyrektora Szkoły Podstawowej, w sposób określony w art. 50 ust. 4 ustawy o systemie informacji oświatowej. Ze złożonych przez Sekretarza Gminy wyjaśnień wynika, że Urząd w latach 2018–2020 wprowadził dane wprowadzone do SIO przez dyrektorów jednostek oświatowych, wg stanu na dzień 30 września danego roku, jednak weryfikacja ta nie obejmowała uczniów mniejszości.

Skutkiem tego, w SIO zawyżono liczbę uczniów mniejszości o trzech uczniów – dwoje uczniów w roku szkolnym 2017/2018 i jednego ucznia w 2018/2019³⁷, ponieważ do uczniów mniejszości zaliczono uczniów, których rodzice nie złożyli obowiązkowych pisemnych wniosków o objęcie ich dzieci nauką języka łemkowskiego.

Zgodnie z art. 50 ust. 1-3 ustawy o systemie informacji oświatowej, na podstawie danych zgromadzonych w SIO (wg stanu na 30 września danego roku) sporządzane są i udostępniane w SIO zestawienia m.in. z danymi dotyczącymi liczby uczniów, niezbędne do dokonania podziału części oświatowej subwencji ogólnej między poszczególne jednostki samorządu terytorialnego. Jednostki samorządu terytorialnego potwierdzają prawdziwość danych zawartych w zestawieniach w sposób określony w art. 50 ust. 4 ww. ustawy.

Zgodnie z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2017 r. z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym³⁸, naukę języka

³⁷ Dwóch z tych uczniów zakończyło naukę w październiku 2017 r., a jeden uczeń w listopadzie 2018 r. Wszyscy ww. uczniowie byli wykazani w bazie SIO, jako uczący się języka mniejszości. Dyrektor Szkoły, po zaprzestaniu uczestnictwa tych uczniów w zajęciach z języka łemkowskiego, nie zaktualizował danych w bazie SIO.

³⁸ Dz. U. z 2017 r. poz. 1627.

mniejszości i naukę własnej historii i kultury w szkole organizuje odpowiednio dyrektor szkoły, na wniosek złożony przez rodziców dziecka lub ucznia albo pełnoletniego ucznia. Wniosek składa się w postaci papierowej odpowiednio dyrektorowi szkoły w terminie do 20 września. Uczniowie, których rodzice nie złożyli stosownych wniosków o objęcie ich dzieci nauką języka mniejszości, nie powinni być objęci nauką języka mniejszości na zasadach określonych w tym rozporządzeniu, a tym samym wykazani przez dyrektora Szkoły Podstawowej w SIO, jako uczniowie mniejszości.

Wykazana przez dyrektorów jednostek oświatowych w SIO liczba uczniów należących do mniejszości jest uwzględniana przy ustalaniu kwoty uzupełniającej części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego, z zastosowaniem wag przypisanych uczniom, w tym uczniom mniejszości i algorytmu, ustalanych na podstawie przepisów wykonawczych wydawanych przez Ministra Edukacji Narodowej na podstawie upoważnienia określonego w art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego³⁹.

W wyniku zawyżenia danych o liczbie uczniów mniejszości w SIO, Gmina uzyskała nienależny dochód z tytułu kwoty uzupełniającej części oświatowej subwencji ogólnej, w łącznej szacowanej wysokości: 22 318,37 zł, w tym w 2018 r. – 14 725,24 zł i w 2019 r. – 7 593,13 zł⁴⁰.

Sekretarz Gminy w tym zakresie przedłożył wyjaśnienia dyrektora Szkoły Podstawowej, sprawującego obowiązki w roku szkolnym 2017/2018 oraz wyjaśnił, iż *Gmina nie kontrolowała w okresie objętym kontrolą prawidłowości wprowadzenia danych do SIO w zakresie mniejszości narodowych.*

(akta kontroli str. 12, 150-154, 235-236, 547, płyta CD1 poz. 1-67, płyta CD2 poz. 75-141)

2. Burmistrz wydał zarządzenia w sprawie opracowania materiałów planistycznych do projektu budżetu Gminy Przemków na rok 2018, 2019, 2020, w których zawarto wzory planu finansowego dla instytucji kultury nieuwzględniające wszystkich elementów planu finansowego wymienionych art. 31 ufp, tj. danych dotyczących stanu należności i zobowiązań oraz stanu środków pieniężnych na początek i koniec danego roku. Skutkiem tego, Ośrodek Kultury przygotowywał nieprawidłowe plany finansowe na rok 2018, 2019, 2020 - bez wykazania stanu należności i zobowiązań oraz stanu środków pieniężnych na początek i koniec roku.

Zgodnie z art. 27 ust. 4 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej instytucja kultury sporządza plan finansowy zgodnie z przepisami ufp. Przepis art. 31 ufp wymaga, aby w planach finansowych instytucji kultury wyodrębnić m.in. stan należności i zobowiązań na początek i koniec roku oraz stan środków pieniężnych na początek i koniec roku.

Sekretarz Gminy wyjaśnił, iż przygotowane dokumenty m.in. dla samorządowej instytucji kultury stanowią *tylko szablony, wg którego dana jednostka ma sporządzić plan finansowy na dany rok budżetowy.* Wzorzec ten POKiB

³⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 23, ze zm.

⁴⁰ Oszacowano na podstawie metryczek zadań oświatowych na rok 2018 i 2019, gdzie na rok 2018 wg wag uczniów mniejszości P19-P21 wykazano w SIO 29 uczniów, na których ustalono część oświatowej subwencji ogólnej w wysokości: 21 3515,95 zł a na rok 2019 wg wag uczniów mniejszości P22-P24 wykazano w SIO 31 uczniów, na których ustalono część oświatowej subwencji ogólnej w wysokości: 235 386,99 zł. Zatem na jednego ucznia mniejszości część oświatowej subwencji ogólnej wyniosła: w 2018 r. – 7 362,62 zł a w 2019 r. – 7 593,13 zł. Tym samym łącznie otrzymujemy: 7 362,62 zł x 2 + 7 593,13 zł = 22 318,37 zł.

uzupełnia o pozycje wg specyfiki planowanych przychodów i kosztów oraz pozostałe operacje, stany, mające wpływa na projekt planu finansowego instytucji na dany rok budżetowy. Podkreślił, iż dyrektor POKiB nie zgłaszał uwag, zastrzeżeń oraz nie informował Gminy o nieprawidłowościach do opracowanego wzorca dokumentu planistycznego. Sekretarz Gminy zobowiązał się, iż *dla czytelności zapisów, szablon zostanie w tym zakresie poprawiony, tj. uzupełniony o brakujące pozycje i dostosowany do zapisów art. 31 ustawy o finansach publicznych.*

NIK zauważa, że Gmina nie zwróciła się o korektę złożonych przez Ośrodek Kultury planów finansowych na lata 2018-2020, które nie zawierały wszystkich elementów przewidzianych w art. 31 ufp.

(akta kontroli str. 169-170, Płyta CD4 poz. 1-25)

3. Księgi rachunkowe POKiB za 2019 r. ostatecznie zostały zamknięte przez pracownika RUN w listopadzie 2020 r., tj. niezgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy o rachunkowości, który stanowi, że takie zamknięcie powinno nastąpić najpóźniej w ciągu 15 dni od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego za rok obrotowy. Sprawozdanie finansowe Ośrodka Kultury zostało zatwierdzone przez Burmistrza 28 lipca 2020 r.⁴¹.

Prowadzenie ksiąg rachunkowych powierzono Urzędowi, w drodze porozumienia z 13 października 2016 r. zawartego pomiędzy Urzędem, jako jednostką obsługującą a POKiB, jako jednostką obsługiwaną, na podstawie art. 10a pkt 2 ustawy o samorządzie gminnym⁴².

Kontrola NIK wykazała, że kierownik RUN, na podstawie Regulaminu organizacyjnego Urzędu oraz porozumienia z 13 października 2016 r., pełni obowiązki głównego księgowego w POKiB oraz zapewnia jego pełną obsługę finansową w zakresie prowadzenia rachunkowości oraz sprawozdawczości.

Pomimo, że w trakcie kontroli Sekretarz Gminy w powyższym zakresie wyjaśnił⁴³, że księgi rachunkowe POKiB za 2019 r. zostały zamknięte 27 kwietnia 2020 r. i w tej dacie sporządzone zostały wydruki dziennika obrotów i sprawozdawcze zestawienia obrotów i sald, to z oświadczenia złożonego przez pracownika RUN wynika⁴⁴, że księgi rachunkowe Ośrodka Kultury za 2019 r. zostały ostatecznie zamknięte w listopadzie 2020 r. (przy zmienionej dacie systemowej komputera na dzień 27 kwietnia 2020 r.). Powyższe potwierdzono, w trakcie przeprowadzonych oględzin NIK, które wykazały, że w dniach 21 października 2020 r. i 6 listopada 2020 r. dokonano jeszcze 26 operacji⁴⁵ polegających na dodawaniu lub zmianie zapisów⁴⁶ w ewidencji księgowej dotyczącej POKiB prowadzonej w systemie Księgowość Optimum. W ocenie NIK, operacje te mogły być przeprowadzone wyłącznie na niezamkniętych w tych dniach księgach rachunkowych POKiB za rok 2019.

NIK podkreśla, że zgodnie z art. 53 ust. 5 ufp, kierownik jednostki obsługującej, którą w tym przypadku jest Urząd, odpowiedzialny jest za gospodarkę finansową oraz rachunkowość i sprawozdawczość obsługiwanej instytucji kultury, tj. POKiB w zakresie obowiązków powierzonych do takiej obsługi.

(akta kontroli str. 185-186, 196-222)

⁴¹ Zarządzeniem Burmistrza Nr 86/20 z 28 lipca 2020 r.

⁴² Zgodnie z art. 10a pkt 2 ustawy o samorządzie gminnym, gmina może zapewnić wspólną obsługę, w szczególności administracyjną, finansową i organizacyjną gminnym instytucjom kultury.

⁴³ Pismem z dnia 23 listopada 2020 r.

⁴⁴ Z dnia 4 grudnia 2020 r.

⁴⁵ Na podstawie wydrukowanej z systemu Księgowość Optimum listy zarejestrowanych w dzienniku zdarzeń informacji z 4 grudnia 2020 r.

⁴⁶ M.in. w zakresie zmiany opisu klasyfikacji budżetowej, dodania pozycji klasyfikacji budżetowej oraz operacji wykazanych jako inne.

OCENA CZĄSTKOWA

Gmina zapewniła warunki organizacyjne i finansowe umożliwiające podtrzymywanie poczucia tożsamości kulturowej i językowej osób należących mniejszości łemkowskiej i romskiej zamieszkujących na jej terenie. Podejmowała m.in. za pośrednictwem Ośrodka Kultury, działania na rzecz kultury mniejszości oraz zapewniała dzieciom i młodzieży mniejszości łemkowskiej naukę języka mniejszości, jej historii i kultury, a w przypadku mniejszości romskiej wsparcie w sytuacji wystąpienia trudności edukacyjnych i wychowawczych. Wskazać jednak trzeba, że w wyniku niezwyfikowania danych w SIO, w latach 2018-2019, Gmina nienależnie otrzymała zwiększoną subwencję oświatową o szacunkową kwotę 22 318,37 zł. Określenie nieprawidłowych wzorów planów finansowych dla instytucji kultury, skutkowało niewykazaniem w planach POKiB stanu należności i zobowiązań oraz stanu środków pieniężnych na początek i koniec roku. Ponadto księgi rachunkowe Ośrodka Kultury za rok 2019, zamknięto dopiero w trakcie kontroli NIK - w listopadzie 2020 r., tj. po terminie wymaganym przepisami ustawy o rachunkowości.

OBSZAR

2. Realizacja zadań dotyczących podtrzymywania tożsamości kulturowej i językowej mniejszości etnicznych

Opis stanu faktycznego

2.1. W okresie objętym kontrolą Urząd ogłosił dwa konkursy (po jednym w 2018 r. i 2019 r.) na wsparcie realizacji zadań publicznych w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego w Gminie Przemków. Konkursy skierowane były do organizacji pozarządowych i podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego. Wysokość środków publicznych przeznaczonych na realizację tych zadań wyniosła: 37 tys. zł w 2018 r. i 25 tys. zł w 2019 r. W 2018 r. środki wykorzystano w całości, natomiast w 2019 r. w 82% (20,5 tys. zł) (umowa z jednym ze stowarzyszeń niezwiązanym z mniejszościami etnicznymi została rozwiązana a przyznane środki w wysokości 4,5 tys. zł zwrócono na konto Urzędu).

W latach 2018–2020, poza trybem konkursowym, nie stwierdzono składania przez organizacje pozarządowe wniosków o finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań publicznych na rzecz mniejszości. Gmina nie korzystała z uprawnienia określonego w art. 19a ust. 1 udpp i nie zlecała, z pominięciem otwartego konkursu ofert, realizacji zadań na rzecz mniejszości.

(akta kontroli str. 13, 17, 42-43, 56, 231-234, 320-546)

2.2. Zgodnie z art. 13 ust. 3 pkt 1-3 udpp oraz przepisami uchwał Rady Miejskiej XXVIII/172/17 z 16 listopada 2017 r. (dotyczy konkursu w 2018 r.) i IV/24/18 z 31 grudnia 2018 r. (dotyczy konkursu w 2019 r.) ogłoszenia o konkursie w 2018 r. i 2019 r. opublikowano w Biuletynie Informacji Publicznej⁴⁷, siedzibie oraz na stronie internetowej Urzędu. Ogłoszenia zawierały wszystkie elementy, o których mowa w art. 13 ust. 2 udpp. Termin na złożenie ofert nie był krótszy niż 21 od daty ogłoszenia (art. 13 ust. 1 udpp). W wymaganym terminie wpłynęło do Urzędu w 2018 r. osiem ofert, w tym jedna złożona przez Stowarzyszenie Łemków, a w 2019 r. sześć ofert, w tym jedna złożona przez Stowarzyszenie Łemków oraz jedna oferta Stowarzyszenia Romów.

W 2019 r. Burmistrz wypełnił obowiązek wynikający z art. 15 ust. 2d udpp i zaprosił organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 udpp do zgłaszania kandydatur na członków komisji konkursowej w celu zaopiniowania ofert⁴⁸. W 2019 r. organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust.

⁴⁷ Dalej: BIP.

⁴⁸ Pismo z dnia 18 czerwca 2019 r.

3 udpp nie zgłosiły swoich kandydatur. Burmistrz nie wypełnił obowiązku zaproszenia przedstawicieli organizacji pozarządowych do opiniowania ofert w ramach konkursu organizowanego w 2018 r. (szerzej w pkt 1 w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*). Wobec powyższego, zgodnie z art. 15 ust. 2a, 2b i 2da w skład komisji konkursowej wchodziły wyłącznie przedstawiciele Urzędu⁴⁹.

Komisje konkursowe, odpowiednio 9 lipca 2018 r. i 27 czerwca 2019 r., sporządziły protokoły z otwarcia i oceny złożonych ofert, które następnie zostały zatwierdzone przez Burmistrza. Zgodnie z decyzjami Burmistrza:

- w dniu 23 lipca 2018 r. zawarto umowę ze Stowarzyszeniem Łemków na realizację zadania pn. „*Drużbiwski wieczór*” *rekonstrukcja obrzędów łemkowskiego wesela* z kwotą dotacji w wysokości 5 tys. zł,
- w dniach 18 lipca 2019 r. ze Stowarzyszeniem Łemków na realizację zadania pn. *XIII Spotkania Trzech pokoleń z Kulturą Łemkowską* oraz 23 lipca 2019 r. ze Stowarzyszeniem Romów w Przemkowie na zakup sprzętu muzycznego w celu prezentacji kultury romskiej w formie występów artystycznych podczas akcji promujących Gminę i Miasto Przemków, z kwotami dotacji w wysokości po 4,5 tys. zł na każde zadanie.

Burmistrz nie podał do publicznej wiadomości wyników konkursów w 2018 r., a w 2019 r. informacji takich nie upubliczniono w siedzibie Urzędu⁵⁰ (szerzej w pkt 2 sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

W wyniku badania realizacji ww. trzech zadań skierowanych do mniejszości etnicznych ustalono, że złożone oferty spełniały wymagania określone w art. 14 ust. 1 udpp.

Umowy sporządzono zgodnie ze wzorem określonym w obowiązujących przepisach⁵¹. Zgodnie z art. 221 ust. 3 ufp umowy zawierały szczegółowy opis zadania, w tym cel, na jaki dotacja została przyznana, i termin jego wykonania, wysokość dotacji i tryb płatności, termin wykorzystania dotacji, tryb kontroli realizacji zadania, termin i sposób rozliczenia dotacji oraz termin zwrotu niewykorzystanej dotacji. Postanowienia umowy w zakresie zabezpieczenia efektywności, rzetelności i jakości zleconego zadania nie zawierały innych uregulowań niż wskazane w art. 16 udpp.

Środki na realizację zadania publicznego zostały przekazane organizacjom w 2018 r. i 2019 r. w wymaganym, 30 dniowym terminie określonym umowami (odpowiednio 8 dni, 6 dni, 14 dni od daty podpisania umowy).

(akta kontroli str. 42-43, 143-148, 231-234, 320-546)

Sprawozdania z realizacji zadania publicznego w 2018 r. i 2019 r. wpłynęły do Urzędu w terminach określonych w umowach i zostały sporządzone zgodnie z wymaganym wzorem⁵².

⁴⁹ Zarządzenia z 9 lipca 2018 r. i 26 czerwca 2019 r.

⁵⁰ W BIP i na stronie internetowej opublikowano ogłoszenie z wynikami 3 lipca 2019 r.

⁵¹ Tj. w 2018 r. załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 sierpnia 2016 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań (Dz. U. z 2016 r. poz. 1300), dalej: Rozporządzenie w sprawie wzorów z 2016 r., uchylone z dniem: 29 października 2018 r. W 2019 r. załączniku nr 1 do rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu ds. Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań (Dz. U. z 2018 r. poz. 2057), dalej: Rozporządzenie w sprawie wzorów z 2018 r.

⁵² Sprawozdanie za rok 2018 sporządzono na formularzu stanowiącym załącznik Nr 5 do rozporządzenia w sprawie wzorów z 2016 r. Było to zgodne z postanowieniami § 2 rozporządzenia w sprawie wzorów z 2018 r., przewidującym stosowanie przepisów dotychczasowych do zadań publicznych realizowanych w wyniku oferty złożonej w trybie otwartego konkursu ofert ogłoszonego do dnia 1 marca 2019 r.,

W przypadku wszystkich trzech dotacji objętych badaniem ustalono, że środki zostały wykorzystane w całości, a przedstawione w sprawozdaniach koszty i wydatki zostały poniesione zgodnie z podpisanymi umowami. W ramach realizacji zadań:

- Stowarzyszenie Łemków w 2018 r. przygotowało widowisko muzyczno - taneczne pt. *Drużbiwsky wieczor*, stanowiące repertuar zespołu *Łastiwoczka*, które było prezentowane w kraju i za granicą Polski (na Słowacji). Widowisko zostało utrwalone na płycie DVD oraz wykonano zapis audiowizualny i nutowy tego przedstawienia. Na realizację zadania wydatkowano ogółem 12,0 tys. zł, w tym 5,0 tys. zł stanowiła dotacja Gminy.
- W 2019 r. Stowarzyszenie Łemków zorganizowało *XIII Spotkania Trzech Pokoleń z Kulturą Łemkowską*, w ramach którego zorganizowano koncerty w POKiB m.in. zespołów mniejszości łemkowskiej - *Łastiwoczka* i *Łastiwczata* oraz przygotowano potrawy kuchni łemkowskiej dla uczestników wydarzenia. Z przedłożonego sprawozdania wynika, iż działania te przyczyniły się do integracji społeczności lokalnej a także upowszechnienia kultury i tradycji Łemków. Na realizację zadania wydatkowano ogółem 24,6 tys. zł, w tym 4,5 tys. zł stanowiła dotacja Gminy.
- Stowarzyszenie Romów w Przemkowie w 2019 r. zakupiło sprzęt muzyczny (11 elementów) na potrzeby zespołu romskiego *Łaci-Bach*, w celu stworzenia możliwości uczestniczenia w występach artystycznych oraz nauce języka romskiego poprzez tłumaczenie tekstów utworów muzycznych. Na realizację zadania wydatkowano ogółem 5,6 tys. zł, w tym 4,5 tys. zł stanowiła dotacja Gminy.

(akta kontroli str. 231-234, 320-546)

Urząd nie korzystał z uprawnień zawartych w umowach podpisanych ze stowarzyszeniami i nie przeprowadzał kontroli prawidłowości realizacji zadań publicznych. Sekretarz Gminy wyjaśnił, iż (...) *przeprowadzono weryfikację udzielonych dotacji. Gmina w toku kontroli sprawdzała zasadność wydatkowanych pieniędzy pod względem merytorycznym oraz formalnym złożonych sprawozdań na koniec wykonanych zadań.*

(akta kontroli str. 180, 320-546)

2.3. Burmistrz nie przedłożył Radzie Miejskiej sprawozdań z realizacji Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego – za rok 2018 i 2019. Sprawozdanie za 2019 r. zostało opublikowane w BIP w terminie wymaganym przepisami udpp. Sprawozdanie za 2018 r. opublikowano dopiero w toku kontroli NIK (4 grudnia 2020 r.), co było niezgodne z art. 5a ust. 3 udpp (szerzej w pkt 3 *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 195, 299-319)

2.4. W toku kontroli, dwa stowarzyszenia reprezentujące mniejszość etniczną łemkowską oraz romską, działające na terenie Gminy, do których Departament Administracji Publicznej NIK zwrócił się o udzielenie informacji w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK, pozytywnie oceniły współpracę z władzami Gminy. W szczególności wskazały, iż Gmina wspiera je finansowo przekazując dotacje celowe na realizację zadań statutowych oraz niefinansowo poprzez m.in. nieodpłatne udostępnienie lokalu do prowadzenia działalności, zapraszanie do udziału w akcjach i imprezach organizowanych na jej terenie. Zastrzeżenia tych podmiotów dotyczyły m.in. braku inicjatywy ze strony Gminy w pozyskiwaniu

w tym przed dniem wejścia w życie rozporządzenia. Natomiast sprawozdania za rok 2019 sporządzono na formularzu stanowiącym załącznik Nr 5 do rozporządzenia w sprawie wzorów z 2018 r.

dotychczasowych środków na rzecz mniejszości, braku wspólnych, corocznych spotkań z organizacjami mniejszości w celu omówienia planu działania i jego wsparcia finansowego i organizacyjnego przez Gminę, braku konsultacji aktów normatywnych oraz aktów prawa miejscowego mających wpływ na rozwój Gminy.

Sekretarz Gminy odniósł się do powyższych zastrzeżeń i wyjaśnił, że zgodnie z art. 5 ust. 2 pkt 3 udpp obowiązek konsultowania aktów normatywnych Gminy z przedstawicielami mniejszości dotyczy aktów normatywnych odnoszących się do działalności statutowej tych organizacji. Gmina, w okresie objętym kontrolą nie ustalała aktów normatywnych obejmujących swoim zakresem działalność statutową stowarzyszeń mniejszości. Wskazał przy tym, że przedstawiciele organizacji mniejszości regularnie wg ich uznania spotykają się z władzami Gminy Przemków, a Władze Gminy Przemków uczestniczą każdorazowo w spotkaniach mniejszości, jeśli są na nie zapraszane. Podał również, że przedstawiciele mniejszości nigdy nie formułowali oczekiwań odnośnie cyklicznych corocznych spotkań z władzami Gminy. Odnośnie pozyskiwania dodatkowych środków wskazał, że pozyskiwanie tych środków odbywa się zawsze w określonym celu np. w celu rozwiązania problemu społecznego, czy poprawy jakości świadczonych usług publicznych. W związku z brakiem zgłaszanych problemów oraz propozycji przedsięwzięć do realizacji przez przedstawicieli mniejszości uważa za nieuprawniony zarzut o braku aktywności w pozyskiwaniu środków przez Gminę na rzecz mniejszości jak również braku wsparcia organizacyjnego i finansowego.

(akta kontroli str. 46-49, 225)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Burmistrz, nie wypełnił obowiązku wynikającego z art. 15 ust. 2d w zw. z ust. 2da udpp, bo nie zaprosił (nie opublikował informacji lub ogłoszenia) do zgłaszania kandydatur przez organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 udpp na członków komisji w konkursie zorganizowanym w 2018 r. na wsparcie realizacji zadania publicznego w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego w Gminie.

Brak ogłoszenia uniemożliwił podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 udpp zgłaszanie swoich kandydatur do komisji konkursowej.

Zgodnie z art. 15 ust. 2d udpp w skład komisji konkursowej wchodzi osoby wskazane przez organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, z wyłączeniem osób wskazanych przez organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, biorące udział w konkursie. Komisja konkursowa może działać bez udziału osób wskazanych, jeżeli żadna organizacja nie wskaże osób do składu komisji konkursowej lub wskazane osoby nie wezmą udziału w pracach komisji konkursowej lub wszystkie powołane w skład komisji konkursowej osoby podlegają wyłączeniu.

Sekretarz Gminy wyjaśnił, że (...) *brak ogłoszenia o naborze w komisji konkursowej na stronie internetowej wynika z przeoczenia.*

(akta kontroli str. 42-43, 143-148, 320-546)

2. Burmistrz, nie dopełnił obowiązku określonego w art. 15 ust. 2j udpp w związku z art. 13 ust. 3 udpp, bo nie ogłosił wyników otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego w 2018 r. w BIP, siedzibie i stronie internetowej Urzędu, a w przypadku otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego w 2019 r. w siedzibie Urzędu. Stosownie do postanowień

ww. przepisów, Burmistrz był zobowiązany do zamieszczenia wyników konkursów zarówno w BIP, siedzibie jak i na stronie internetowej Urzędu.

Sekretarz Gminy wyjaśnił, iż w 2018 r. wyniki konkursu nie zostały opublikowane, ponieważ *pracownik odpowiedzialny kontaktował się ze stowarzyszeniami drogą telefoniczną celem przekazania wiadomości o przyznaniu środków na zrealizowanie zadania publicznego*, a w 2019 r. potwierdził ustalenia kontrolera NIK, iż wyniki konkursu opublikowano wyłącznie w BIP i na stronie internetowej Urzędu.

NIK zauważa, że telefoniczne poinformowanie oferentów o wynikach konkursu nie zwalnia Gminy z obowiązku ich opublikowania w sposób przewidziany przepisami udpp.

(akta kontroli str. 42-43, 143-148, 320-546)

3. Burmistrz, do dnia zakończenia czynności kontrolnych NIK nie przedłożył Radzie Miejskiej sprawozdań z realizacji Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego za 2018 r. i 2019 r., oraz opublikował sprawozdanie z realizacji programu za rok 2018 dopiero ostatniego dnia kontroli NIK, tj. 4 grudnia 2020 r. – ponad sześć miesięcy po terminie. Zgodnie z art. 5a ust. 3 udpp organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego, nie później niż do dnia 31 maja każdego roku, jest obowiązany przedłożyć organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego oraz opublikować w BIP sprawozdanie z realizacji programu współpracy za rok poprzedni.

Sekretarz wyjaśnił, iż brak przedłożenia sprawozdań Radzie Miejskiej wynikał z niedopatrzenia pracownika.

(akta kontroli str. 195, 299-319)

OCENA CZĄSTKOWA

Gmina w latach 2018-2019 wspierała organizacje mniejszości etnicznych zlecając im realizację trzech zadań publicznych. Kontrola NIK wykazała jednak, że uniemożliwiono organizacjom pozarządowym uczestnictwa ich przedstawicieli w postępowaniu konkursowym w 2018 r. Nie dopełniono także wymogów dotyczących ogłoszenia i upublicznienia wyników konkursów w 2018 r. i 2019 r. Gmina nie przedłożyła również Radzie Miejskiej sprawozdań z realizacji Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego za rok 2018 i 2019, a sprawozdanie z realizacji programu za 2018 r. opublikowano po upływie ponad sześciu miesięcy po terminie określonym w udpp. Powyższe nieprawidłowości nie miały wpływu na efekty zrealizowanych zadań.

IV. Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

1. Zweryfikowanie danych dotyczących uczniów mniejszości wprowadzanych do SIO przez dyrektorów szkół.
2. Określenie i zwrot nienależnie otrzymanej kwoty uzupełniającej część oświatową subwencji ogólnej.
3. Zapewnienie opracowania materiałów planistycznych wykorzystywanych do tworzenia projektu budżetu Gminy dotyczących instytucji kultury z uwzględnieniem wszystkich elementów planu finansowego określonych w art. 31 ufp.

4. Zamykanie ksiąg rachunkowych Ośrodka Kultury w terminach określonych w ustawie o rachunkowości.
5. Każdorazowe umożliwienie organizacjom pozarządowym lub podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 udpp zgłaszania kandydatur na członków komisji w konkursach na realizację zadań publicznych.
6. Publikowanie wyników otwartych konkursów na realizację zadań publicznych w BIP, w siedzibie i na stronie internetowej Urzędu.
7. Przedkładanie Radzie Miejskiej sprawozdań z realizacji Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego i publikowanie tych sprawozdań w BIP w terminach określonych w art. 5a ust. 3 udpp.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, grudnia 2020 r.

Kontroler
Mariusz Czarnecki
Główny specjalista kp.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Administracji Publicznej
Dyrektor
Bogdan Skwarka

.....
podpis

.....
podpis